

EĞİTİM BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜREKLİ KIZGINLIK DÜZEYLERİ VE KIZGINLIKLARINI İFADE BİÇİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Filiz Bilge*

ABSTRACT: The aim of this research was to find out the expression of anger and trait anger of Hacettepe University students according to some variables. The subjects of the study were 297 students of Department of Educational Sciences. The Trait Anger and Anger-Expression Inventory was administered. For statistical analysis t test and ANOVA were utilized. As a result, students who perceived their fathers' attitude as democratic have significantly lower anger-in than those who perceived their fathers as authoritarian, protective and unstable. No significant difference was found in trait anger, anger-in, anger-out and in the control of anger respecting the other variables.

KEY WORDS: Trait Anger, Anger-Expression, Anger-in, Anger-out, Anger-control.

ÖZET : Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarının ifade biçimlerinin bazı değişkenlere göre farklı olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. 297 öğrenci üzerinde yürütülen çalışmada Sürekli Kızgınlık ve Kızgınlığın İfadesi Envanteri kullanılarak elde edilen veriler, bağımsız değişkenlere göre t testi, tek yönlü varyans analizi ile çözümlenmiştir. Sonuçta baba tutumunu demokratik algılayan öğrencilerin içe-yönelik kızgınlıklarının otoriter, koruyucu ve kararsız algılayanlarınkinden anlamlı düzeyde düşük olduğu, diğer değişkenler açısından ise öğrencilerin sürekli, içe ve dışa yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin farklılık göstermediği saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sürekli Kızgınlık, Kızgınlık İfadesi, İçe-yönelik Kızgınlık, Dışa-yönelik Kızgınlık, Kızgınlığın Kontrolü.

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağda, insanları kilometrelerce uzaklığa rağmen birbirine yaklaştıran öte yandan bir o kadar da uzaklaştıran hızlı teknolojik gelişme ve değişimler yaşanmaktadır. Buna ayak uydurmaya çalışan bireyler aslında normal, sağlıklı ve evrensel olan kızgınlık duygusunu hem kendi içlerinde hem de aileleri ve diğer insanlarla ilişkilerinde yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar.

Kızgınlık duygusunun gerisinde yatan nedenlerin

en yaygın ve önemlisinin engellenme başka bir ifadeyle amaca yönelik faaliyete müdahale edilmesi olduğu ileri sürülmektedir [1-4]. Stagner [5] biyolojik ve toplumsal engellenmeleri, sosyal sınıfın bireysel engellenmeler üzerindeki etken olarak getirmektedir. Şöyle ki, bütün toplumlarda çocuğu etkileyen ilk sosyal faktör ailedir. Çocuğun içinde yaşadığı aile ortamı, ailedeki rolü, anne ve babasıyla ilişkileri daha da önemlisi bütün bunları çocuğun nasıl algıladığı, kişilik gelişimini ve kendini gerçekleştirme düzeyini etkilemektedir [6-8].

Maslow [9] özellikle çocukluk yıllarında bireylerin sevgi ve saygı gördükleri bir ortamda kendilerini daha iyi geliştirebileceklerini ifade etmektedir. Gençlik özellikle de toplumda üstlendiği önemli rolü nedeniyle üniversite gençliği üzerinde yapılan çalışmalarda içten sevgi ve geliştirici kontrol ile nitelenen demokratik ana-baba tutumunun kendini gerçekleştirmeyi olumlu yönde etkilediği buna karşılık sıkı disiplin ve koşullu sevgi ile nitelenen otoriter ana-baba tutumu ya da aşırı koruyucu veya ilgisiz ana-baba tutumunun bağımsız olma, özgüven, özsaygı gibi önemli kişilik özelliklerinin gelişimini engellediği saptanmıştır [10-14]. Kısıtlayıcı, aşırı koruyucu, reddedici, cezalandırıcı, tutarsız ana-baba tutumlarından dolayı bireyleşmesi engellenen kişi kızgınlık yaşamaya başlamakta ve bu duyguyu ya bastırmakta ya da uygun olmayan yer ve zamanlarda yapıcı olmayan bir biçimde boşaltmaktadır [15-16].

Ana-baba tutumunun yanısıra öğrenim düzeylerinin de dikkate alındığı çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Kılıççı [11] anneleri yüksek öğrenim gören öğrencilerin, hiç öğrenim görmemiş olanları gibi kendini kabullerinin düşük olduğunu saptarken, Kızıltan [14] annenin öğrenim düzeyinin yükselmesiyle öğrencilerin uyum düzeylerinin de yükseldiği, babanın öğrenim durumunun ise gruplar arasında anlamlı fark oluşturmadığı sonucuna varmıştır.

Kılıççı [11] ve Kızıltan [14] yaptıkları çalışmalarda bireyin kişilik gelişimini etkilediği ileri sürülen sosyo-ekonomik düzey üzerinde de çalışmışlardır. Sonuçta sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe öğrencilerin kendini kabul, kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin

* Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

de yükseldiği saptanmıştır. Buna ek olarak yaşamının çoğunluğunu büyük yerleşim merkezlerinde geçiren öğrencilerin uyum düzeylerinin, küçük yerleşim merkezlerinde geçirenlerinkinden yüksek olduğu bulunmuştur. Görüldüğü gibi bireyin içine doğduğu ailenin gelir, kültür ve yaşam düzeyi kişilik gelişimini etkilemektedir.

Kişiliğin önemli bir parçasının mesleki kimlik olduğu gözönüne alındığında bireyin istek, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir alana yönelmesinin ne kadar gerekli olduğu ortadadır. Her yıl yüzbinlerce öğrencinin üniversiteli olabilmek için uğraş verdiği ülkemizde istediği bölüme girememenin yarattığı engelleme de olumsuz duyguların yerleşmesine neden olabilmektedir. Kılıççı [11] ve Kızıltan [14] öğrencilerin kendini kabul ve uyum düzeyleri açısından, istediği bölüme girenlerin lehine önemli fark olduğunu saptamışlardır.

Bireyin aile içindeki yeri ve buna bağlı olarak yaşadığı engellenmeler cinsiyet faktörü ile de ilişkili olabilmektedir. Özellikle kültürel ve toplumsal farklılıklar dikkate alındığında toplumumuzda kadınlar daha fazla engelle karşılaşmaktadır. Bilge ve Sayın [17]'in yaptıkları çalışmada üniversiteli kızların sürekli kızgınlık düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuş ancak kızgınlığın ifade edilmesine ilişkin olarak anlamlı farklılık elde edilmemiştir. Kızıltan [14]'da erkek öğrencilerin kişisel uyum düzeylerinin kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bulmuştur.

Bu çalışmada da yukarıda ifade edilen değişkenler açısından Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık düzeyleri ve kızgınlıklarını ifade biçimlerinin farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

1.1. Problem

Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık düzeyleri ve kızgınlıklarını ifade biçimleri anne ve babalarının öğrenim durumları ve tutumları, yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim yeri, sosyo-ekonomik düzeyleri, alana isteyerek girip girmedikleri ve cinsiyetleri açısından birbirinden farklı mıdır?

1.2. Denenceler

Araştırmada probleme dayalı olarak kurulan denenceler aşağıdadır.

Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimleri,

1- a) Annenin ve b) Babanın öğrenim durumuna,

- 2- a) Anne ve b) Baba tutumuna,
- 3- Yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim yeri,
- 4- Sosyo-ekonomik düzeylerine,
- 5- Alana isteyerek girip girmediklerine,
- 6- Cinsiyete göre birbirinden farklıdır.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 1994-95 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Eğitim Programları ve Öğretimi, Eğitimde Ölçme, Değerlendirme anabilim dallarının I, II ve III. sınıf öğrencileridir. Uygulama günlerinde sınıfta bulunan ve araçları eksiksiz dolduran 183 kız, 114 erkek toplam 297 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimlerine ilişkin bilgiler, Spielberger [18] tarafından geliştirilen ve orijinalinde Durumluk-Sürekli Kızgınlığın İfadesi Envanteri adını taşıyan ölçeğin, Özer [19] tarafından Türkçeye çevrilerek adaptasyonu yapılan Sürekli Kızgınlık ve Kızgınlık İfadesi alt ölçekleri kullanılarak toplanmıştır. Bu alt ölçeklerle ilgili olarak çeşitli güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır [19-20]. Ayrıca cinsiyet, anne ve babanın öğrenim durumu, anne-baba tutumu gibi çeşitli bağımsız değişkenlerle ilgili olarak bilgi toplamak üzere "Kişisel Bilgi Formu" geliştirilmiştir.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümümlenmesi amacıyla "Systat Paket Programı" kullanılarak t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. F değerinin anlamlı bulunduğu durumlarda farkın kaynağını bulmak için Scheffé Testi kullanılmıştır. Hata payı $p < .05$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada ele alınan denencelerin sınanması sonucunda elde edilen bulgular denence sırasına göre açıklanıp tablolarla gösterilmiş ve yorumu yapılmıştır.

1. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin anne ve babanın öğrenim durumuna (a ve b) göre anlamlı düzeyde farklı olacağını ileri sürüldüğü bu denence gruplarını sınamak üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasında önemli bir fark bulunmamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Anne-Babanın Öğrenim Durumu ve Anne-Baba Tutumlarına Göre Öğrencilerin Kızgınlık Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Kızgınlık	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri ve Sonuç
Sürekli Kızgınlık	Annenin Öğrenim Durumu	23.19 4550.33	4 292	5.80 15.58	.37 Önemsiz
	Babanın Öğrenim Durumu	63.18 4510.34	4 292	15.79 15.45	1.02 Önemsiz
	Anne Tutumu	70.71 4502.81	4 292	17.68 15.42	1.15 Önemsiz
	Baba Tutumu	70.53 4502.98	4 292	17.63 15.42	1.14 Önemsiz
İçe-yönelik Kızgınlık	Annenin Öğrenim Durumu	18.70 3537.40	4 292	4.68 12.11	.39 Önemsiz
	Babanın Öğrenim Durumu	20.42 3535.69	4 292	5.10 12.11	.42 Önemsiz
	Anne Tutumu	75.69 3480.42	4 292	18.92 11.92	1.59 Önemsiz
	Baba Tutumu	179.94 3376.17	4 292	44.98 11.56	3.89* Önemli
Dışa-yönelik Kızgınlık	Annenin Öğrenim Durumu	33.67 3256.89	4 292	8.42 11.15	.76 Önemsiz
	Babanın Öğrenim Durumu	48.55 3242.01	4 292	12.14 11.10	1.09 Önemsiz
	Anne Tutumu	4.83 3285.73	4 292	1.21 11.25	.11 Önemsiz
	Baba Tutumu	65.89 3224.66	4 292	16.47 11.04	1.49 Önemsiz
Kızgınlığın Kontrolü	Annenin Öğrenim Durumu	95.24 5669.41	4 292	23.81 19.42	1.23 Önemsiz
	Babanın Öğrenim Durumu	56.03 5708.62	4 292	14.01 19.55	.72 Önemsiz
	Anne Tutumu	61.26 5703.39	4 292	15.32 19.53	.78 Önemsiz
	Baba Tutumu	56.64 5708.01	4 292	14.16 19.55	.72 Önemsiz

*p<.05

Bu denence grubu kurulurken öğrencilerin gerek annelerinin gerekse babalarının okuryazar olmaması, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olmalarına göre sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimlerinin farklı olacağı beklenmişti. Bu konuda şöyle bir yoruma gidilebilir. Örnekleme giren öğrencilerin büyük çoğunluğunun anne ve babası ilkokul ve ortaokul mezunudur. Bundan dolayı ortaya çıkan dağılımın, fark bulunmamasının nedeni olduğu ileri sürülebilir.

2. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin anne ve baba tutumuna (a ve b) göre anlamlı düzeyde farklı olacağını ileri sürüldüğü bu denence gruplarını sınamak üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda yalnızca baba tutumu açısından öğrencilerin içe-yönelik kızgınlık puanlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Farkın kaynağını saptamak üzere yapılan Scheffé Testi sonucunda demokratik baba tutumuna sahip öğrencilerle ($X=15.34$) otoriter ($X=16.71$), koruyucu ($X=16.92$) ve kararsız ($X=17.05$) baba tutumlarına sahip öğrencilerin içe-yönelik kızgınlık puanları arasında farklılık olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Bir başka ifade ile demokratik baba tutumuna sahip öğrencilerin kendilerine yönelttikleri kızgınlık, diğer gruplardaki öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde düşüktür.

Bu denence grubu kurulurken gerek anne gerekse baba tutumlarının demokratik, otoriter, koruyucu, ilgisiz ve kararsız olarak algılanışına göre öğrencilerin sürekli kızgınlık, içe ve dışa-yönelik kızgınlık, kızgınlıklarını kontrollerinin farklı olacağı beklenmişti. Öğrencilerin çoğunluğunun anne tutumunu demokratik olarak algılamalarının bu sonuca yol açtığı getirilebilir. Giriş bölümünde de belirtildiği gibi toplumumuzda geleneksel aile yapısının korunmasından dolayı babanın kısıtlayıcı, cezalandırıcı, aşırı koruyucu ya da tutarsız tutumu sonucunda bireyleşmesi engellenen kişinin kızgınlık duygusunu basturarak kendisine yöneltmesi söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla araştırmanın bu bulgusu bunu destekler durumdadır.

Tablo 2. Baba Tutumuna Göre Öğrencilerin İçe-yönelik Kızgınlık Puanlarına İlişkin Scheffé Testi Sonuçları.

Gruplar	Demokratik	Otoriter	Koruyucu	İlgisiz	Kararsız
Demokratik	-	1.38*	1.59*	1.66	1.71*
		(Ort. arası fark=1.17)	(Ort. arası fark=0.94)		(Ort. arası fark=1.56)
Otoriter		-	.21	.29	.33
Koruyucu			-	.08	.13
İlgisiz				-	.05
Kararsız					-

* Bu tablo değerleri anlamlıdır.

3. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstereceğinin ileri sürüldüğü bu denence grubunu sınamak üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, gruplar arasında önemli bir fark bulunmamıştır (Tablo 3).

Bu denence grubu kurulurken yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerinin köy, kasaba, şehir ve büyük şehir olmasına göre öğrencilerin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimlerinin farklı olacağı beklenmişti. Ancak örnekleme giren öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer olarak şehiri işaretlemeleriyle ortaya çıkan dağılımın bu sonuca neden olduğu ileri sürülebilir.

4. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı farklılık göstereceğinin ileri sürüldüğü bu denence grubunu sınamak üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, gruplar arasında önemli bir fark bulunmamıştır (Tablo 3).

Bu denence grubu kurulurken sosyo-ekonomik (gelir, kültür ve yaşam) düzeylerinin üst, orta ve alt olarak algılanışına göre öğrencilerin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimlerinin farklı olacağı beklenmişti. Ancak örnekleme giren öğrencilerin büyük çoğunluğunun orta sosyo-ekonomik düzey üzerinde yoğunlaşmaları dolayısıyla ortaya çıkan dağılımın bu sonuca neden olduğu söylenebilir.

5. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin öğrenim gördükleri alana isteyerek girip girmediklerine göre anlamlı farklılık göstereceğinin ileri sürüldüğü bu denence grubunu sınamak üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, gruplar arasında önemli bir fark bulunmamıştır (Tablo 3).

Bu denence grubu kurulurken öğrencilerin öğrenim gördükleri alana, gerçekten okumak istedikleri bir alan olarak mı, isteyerek girmedikleri ancak şu anda memnun olduğu bir alan olarak mı yoksa okumak istemedikleri halde devam ettikleri bir alan olarak mı baktıklarına göre sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarını ifade biçimlerinin farklı olacağı beklenmişti. Ancak, öğrencilerin büyük çoğunluğunun alana isteyerek girmedikleri fakat şu anda memnun oldukları bir alan olarak bakmalarından dolayı ortaya çıkan dağılımın bu sonuca neden olduğu ileri sürülebilir.

Tablo 3. Yerleşim Yeri, Sosyo-ekonomik Düzey ve Alana İsteyerek Girip Girmediklerine Göre Öğrencilerin Kızgınlık Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Kızgınlık	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri ve Sonuç
Sürekli Kızgınlık	Yerleşim Yeri	58.42	3	19.47	1.26
		4515.10	293	15.41	Önemsiz
	Sosyo-ekonomik Düzey	31.78	2	15.89	1.03
		4541.73	294	15.45	Önemsiz
	Alana İsteyerek Gir.	14.94	2	7.47	.48
		4558.58	294	15.51	Önemsiz
İçe-yönelik Kızgınlık	Yerleşim Yeri	59.37	3	19.79	1.66
		3496.74	293	11.93	Önemsiz
	Sosyo-ekonomik Düzey	6.03	2	3.02	.25
		3550.08	294	12.08	Önemsiz
	Alana İsteyerek Gir.	31.44	2	15.72	1.31
		3524.67	294	11.99	Önemsiz
Dışa-yönelik Kızgınlık	Yerleşim Yeri	38.48	3	12.83	1.16
		3252.07	293	11.10	Önemsiz
	Sosyo-ekonomik Düzey	30.88	2	15.44	1.39
		3259.68	294	11.09	Önemsiz
	Alana İsteyerek Gir.	6.04	2	3.02	.27
		3284.51	294	11.17	Önemsiz
Kızgınlığın Kontrolü	Yerleşim Yeri	71.41	3	23.80	1.23
		5693.25	293	19.43	Önemsiz
	Sosyo-ekonomik Düzey	1.45	2	.72	.04
		5763.21	294	19.60	Önemsiz
	Alana İsteyerek Gir.	.17	2	.09	.00
		5764.48	294	19.61	Önemsiz

p<.05

6. Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık, içe ve dışa-yönelik kızgınlık ve kızgınlıklarını kontrollerinin kız-erkek oluşlarına göre farklı olacağını ileri sürüldüğü bu denenceyi sınamak üzere yapılan t testi sonucunda önemli bir fark elde edilmemiştir (Tablo 4).

* Bu denence grubu kurulurken toplumumuzun yapısı nedeniyle kızların erkeklere göre daha fazla en-

gellendikleri dolayısıyla kızgınlık duygusunu daha yoğun yaşadıkları ve de üstelik bu duyguyu ifade etme konusunda problemlerinin daha fazla olduğu beklentisiyle yola çıkmıştı. Ancak araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin çoğunlukla şehirde yaşamış ve orta sosyo-ekonomik düzeyden gelen kişiler oldukları gözönüne alındığında engellenmelerin cinsiyet faktörü açısından fark yaratmadığı ileri sürülebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Kızgınlık Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değerleri

Kızgınlık	KIZ (n=183)		ERKEK (n=114)		t Değeri ve Sonuç
	X	s	X	s	
Sürekli Kızgınlık	20.32	3.56	19.68	4.45	1.30 Önemsiz (p>.05)
İçe-yönelik Kızgınlık	16.22	3.35	15.95	3.65	.64 Önemsiz (p>.05)
Dışa-yönelik Kızgınlık	15.77	3.39	15.70	3.26	.17 Önemsiz (p>.05)
Kızgınlığın Kontrolü	22.56	4.51	22.83	4.26	.51 Önemsiz (p>.05)

4. SONUÇ

Eğitim Bilimleri öğrencilerinin sürekli kızgınlık ve kızgınlıklarının ifade biçimlerinin bazı değişkenler açısından birbirinden farklı olup olmadığının incelendiği bu çalışmada demokratik baba tutumuna sahip öğrencilerin içe-yönelik kızgınlıklarının otoriter, aşırı koruyucu ve kararsız baba tutumuna sahip olanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Araştırmanın diğer değişkenleri olan anne tutumu, anne ve babanın öğrenim düzeyleri, yaşamın çoğunluğunun geçirildiği yerleşim yeri, sosyo-ekonomik düzey, alana isteyerek girip girmeme ve cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan kişi sayısının artırılması, farklı bölümlerden ve üniversitelerden öğrencilerin karşılaştırılması, akademik başarının göz önüne alınması, çalışmanın diğer öğretim kademelerinde yapılarak özellikle ana-baba tutumunun sonuçları ile ilgili olarak velilerin aydınlatılması şeklinde getirilebilecek önerilerin bu konuda çalışmak isteyenleri ilgilendirebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- [1] Schuerger, I.M. (1979): Understanding and Controlling Anger, Helping Clients with Special Concerns, Boston. Houghton M.Com.
- [2] Geçtan, E. (1981): Psikanaliz ve Sonrası, İstanbul. Hür Yayın A.Ş.
- [3] Köknel, Ö. (1979): Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları, İstanbul. Bahar Matbaası.
- [4] Morgan, C.T. (1989): Psikolojiye Giriş, S.Karakaş (Ed.), Ankara. Meteksan.
- [5] Stagner, R. (1961): Psychology of Personality, New York. Mc Graw Hill Book Company, Inc., 505-509.
- [6] Johnson, R.C. ve Medinnus, G.R. (1965): Child Psychology: Behavior and Development, New York. John Wiley and Sons, Inc., 343-362.
- [7] Ausubel, D.P. ve Sullivan, E.V. (1970): Theory and Problems of Child Development, New York. Grune and Stratton, Inc., 314-319
- [8] Bilir, Ş. ve Güneysu, S. (1988): Üniversite Gençlerinin Kendini Kabul Düzeyine Algılanan Ana-Baba Tutumlarının Etkisi. Psikoloji Dergisi, 22, Ağustos, 127.
- [9] Maslow, A. (1954): Motivation and Personality, New York. Harper and Row, 86-87.
- [10] Kuzgun, Y. (1972): Ana-Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- [11] Kılıççı, Y. (1981): Üniversite Öğrencilerinin Kendini-Kabullerini Etkileyen Bazı Değişkenler. (Yayınlanmamış Doçentlik Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- [12] Eksi, A. (1982): Gençlerimiz ve Sorunları. İstanbul. İstanbul Üniversitesi, 2790.
- [13] Jogawars, V.V. (1982): Development of Self Concept During Adolescence and Acceptance of the Child By Parents. Indian Psychological Review, 22 (Jan), 6-8.
- [14] Kızıltan, G. (1984): Üniversite Öğrencilerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerini Etkileyen Etmenler. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- [15] Ulugtekin, S. (1977): Çocuk Yetiştirme Yöntemleri Açısından Ana-Baba-Çocuk İlişkileri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- [16] Geçtan, E. (1986): İnsan Olmak, İstanbul. Adam Yayıncılık.
- [17] Bilge, F. ve Sayın, S. (1994): Uyum Düzeyleri Farklı Olan Üniversite Öğrencilerinin Kızgınlık Düzeylerinin Cinsiyet ve Yaş Açısından Karşılaştırılması. II. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayını, Ankara. 111-120.
- [18] Spielberger, C.D. (1991): State-Trait Anger Expression Inventory Professional Manual, Florida. P.A.R.
- [19] Özer, K. (1994): Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri Ön Çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 9, 31: 26-35.
- [20] Bilge, F. (1996): Danışandan Hızalan ve Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımlarla Yapılan Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Kızgınlık Düzeyleri Üzerindeki Etkileri. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara